

November 2021

## Särskild valkrets för utlandssvenskar

### Resolutionsmottagare

Justitiedepartementet

### Problemformulering

Ett högt och jämnt spritt valdeltagande är allmänt sett bra för att uppnå två av demokratins viktigaste kärnvärden; politisk jämlikhet och folkviljans förverkligande, enligt Henrik Ekengren professor i statsvetenskap med särskild inriktning mot valforskning vid Göteborgs Universitet.<sup>1</sup>

Enligt SCB låg valdeltagandet i Sverige i 2018 års riksdagsval på 87,2 procent av de röstberättigade. Motsvarande siffra för utlandssvenskarna var knappt 40 procent, vilket ändå är en ökning i förhållande till 2014 års riksdagsval då knappt 33 procent röstade.<sup>2</sup>

I Valmyndighetens erfarenhetsrapport från de allmänna valen 2018 framgår att många utlandsmyndigheter har upplevt ett stort tryck på röstning i utlandet samt att man märkt av ett intresse från partier och organisationer avseende utlandssvenskars deltagande i valet. Trots det väljer alltså 3 av 5 röstberättigade utlandssvenskar att inte rösta.<sup>3</sup>

Det låga valdeltagandet bland utlandssvenskar kan ha många orsaker. I de delar det beror på sådana hinder som står inom myndigheternas och lagstiftarens makt att undanröja är det också rimligt att så sker.

Fram till och med 1994 var utlandssvenskarna upptagna i en särskild röstlängd och tillhörde ett specifikt valdistrikt i varje riksdagsvalkrets. I vallagen 1997 bestämdes det att utlandssvenskar förs till det valdistrikt där de senast var folkbokförda. Den bestämmelsen finns kvar i den senaste Vallagen från 2005. Under valet 2018 fanns det 170 203 utlandssvenskar med rösträtt till riksdagsvalet.<sup>4</sup> Om alla bodde i samma kommun, skulle det motsvara en kommun strax över Linköpings storlek.

---

<sup>1</sup> Seniorens, 2020. "Forskare oroade - för få 90+ röstar". Seniorens.se.

[<https://www.seniorens.se/nyheter/forskare-oroade-for-fa-90-rostar/>]

<sup>2</sup> SCB, 2018. "Analys av valdeltagande vid de allmänna valen 2018". Scb.se. [<https://www.scb.se/hitta-statistik/statistik-efter-amne/demokrati/allmanna-val/allmanna-val-valdeltagandeundersokningen/pong/statistiknyhet/allmanna-val-valdeltagandeundersokningen-2018/>]

<sup>3</sup> Valmyndigheten, 2018. "Erfarenheter från valen till riksdag, kommun- och landstingsfullmäktige 2018. Val.se. [<https://www.val.se/om-oss/vart-uppdrag/erfarenheter-fran-val.html>]

<sup>4</sup> Ibid.

### **Lösningförslag**

Svenskar i Världen vill se att Vallagen justeras så att medborgare bosatta utomlands återigen ska tillhöra en egen valkrets.

En särskild valkrets för utlandssvenskarna ökar sannolikt deras idag låga valdeltagande eftersom det skulle innebära att utlandssvenskarna får eget mandat i riksdagen och kan därmed påverka i frågor som berör denna grupp.

En särskild valkrets för utlandsboende skulle också leda till en bättre överblick över hur utlandssvenskarna röstar och vilka frågor som berör dem. Detta skulle ge partierna bättre förutsättningar att profilera sig mot utlandssvenskar.

Flera länder har redan valt att införa system för särskild representation för utlandsboende, exempelvis i Frankrike där man har 11 valkretsar uppdelade efter olika regioner utomlands. På det sättet har fler fransmän kunnat få sin röst hörd och fler politiker kunnat nå ut till en större andel utlandsbosatta fransmän. Andra länder där detta har införts är Portugal och Italien.